

Aan

Minister voor APP

nota

Aanbieding TK IBO Pensioenopbouw in balans

Aanleiding

Op dinsdag 25 juni is door de Ambtelijke Commissie Heroverwegingen (ACH) het rapport van het interdepartementale beleidsonderzoek (IBO) Pensioenopbouw in balans vastgesteld. De minister van FIN zal het IBO aan u aanbieden waarna u het kunt aanbieden aan de Tweede Kamer. Het IBO is hiermee gereed om, via u, aan de Kamer te worden aangeboden.

Geadviseerd besluit

U kunt de aanbiedingsbrief ondertekenen en het IBO naar de Kamer laten sturen. U geeft in de aanbiedingsbrief aan dat de kabinetsreactie door het volgende kabinet wordt opgesteld.

Kernpunten

- Sinds vorig jaar worden IBO's binnen twee weken na afronding zonder kabinetsreactie aan de TK gestuurd, gevolgd door een inhoudelijke kabinetsreactie binnen acht weken. Gezien de demissionaire status van het kabinet is er meer tijd voor de inhoudelijke kabinetsreactie. Deze zal worden verstuurd door het volgende kabinet.
- Het doel van het IBO Pensioenopbouw is te onderzoeken of de pensioenopbouw 'in balans' is, en in het geval dat dat niet zo is in kaart te brengen wat de consequenties daarvan zijn en wat concrete beleidsopties zijn om deze balans te beïnvloeden.
- Het IBO schetst een basisvariant met vijf aanbevelingen: (1) voer voorgenomen maatregelen in op gebied van arbeidsmarkt en woningmarkt die kunnen bijdragen aan dat meer groepen een adequaat pensioen opbouwen, (2) monitor invoering van die maatregelen zodat de pensioenopbouw van bepaalde groepen daadwerkelijk verbetert, (3) onderzoek het gebruik van netto vervangingsratio's, (4) verbeter de informatievoorziening en (5) vereenvoudig het stelsel door de nettopensioen regelingen af te schaffen. Daarnaast schetst het IBO een aantal aanvullende beleidsopties.
- Aan de vereisten in de taakkopdracht wordt voldaan.
- Hieronder zijn de knelpunten en beleidsopties in een samenvattende infographic weergegeven. Een uitgebreide samenvatting staat in het bijgaande rapport. Desgewenst kunnen we u een mondelinge toelichting geven op het rapport.

TER BESLISSING

Directie

Datum

24 juni 2024

Onze referentie

2024-

Opgesteld door

Tweede contactpersoon

Uiterlijk bij

27 juni 2024

Bijlage(n)

5

Toelichting

- De IBO-werkgroep bestond uit vertegenwoordigers van AZ, FIN, SZW, EZK, BZK en DNB. Michel Heijdra (DG Klimaat en Energie, EZK) was de onafhankelijke voorzitter. Het secretariaat bestond uit FIN (AFEP) en SZW.
- IBO's vinden plaats in opdracht van het kabinet. IBO's zijn ambtelijke, onafhankelijke onderzoeken, bedoeld om de politiek van verschillende beleidsopties te voorzien. IBO's worden uitgevoerd door interdepartementale werkgroepen onder leiding van onafhankelijke voorzitters. Het ministerie van Financiën (IRF) coördineert het IBO-proces. De taakopdrachten van IBO's worden gepubliceerd bij de Miljoenennota.
- IBO's worden vastgesteld door de ACH. De ACH toetst of IBO's voldoen aan de taakopdrachten. DGRB is voorzitter van de ACH.

Pensioenopbouw in balans

Het Nederlandse pensioenstelsel is in grote mate effectief: voor de meeste werkenden leidt het tot voldoende inkomen na pensionering, zeker als ook de inzet van vermogen wordt meegenomen.

Conclusies

- 1 Het huidige pensioenstelsel is effectief in het voorkomen van armoede voor mensen die gedurende hun levensloop in Nederland wonen.
- 2 Mensen met een onzekere positie op de arbeidsmarkt lukt het vaker niet om na hun pensioen de levensstandaard te behouden.
- 3 Veel huishoudens en met name zelfstandigen kunnen vaak alleen de levensstandaard behouden door het vermogen in hun eigen woning aan te spreken.
- 4 Verschillende typen werkenden sparen op verschillende manieren voor hun pensioen, dit zorgt voor een ongelijk speelveld.
- 5 De fiscale facilitering maakt het voor veel werkenden mogelijk om te sparen voor een goed pensioen, tegelijkertijd is er een risico op overstimulering voor groepen die al veel hebben.

Beleidsdoelen en randvoorwaarden

Beleidsdoelen

- 1 Voorkomen van armoede onder ouderen
- 2 Behoud van levensstandaard na pensionering

Randvoorwaarden

- 1 Een gelijk speelveld tussen verschillende typen werkenden
- 2 Een houdbaar pensioenstelsel
- 3 Macro-economische stabiliteit

Aanbevelingen

Basisadvies: Gezien de hoofdconclusie beveelt deze IBO geen ingrijpende wijzigingen aan in het pensioenstelsel. Met vijf aanbevelingen wordt de komende jaren zicht gehouden op de ontwikkelingen. Op basis daarvan wordt bezien of aanvullend ingrijpen nodig is.

- 3 Laat het overheidsbeleid op pensioenen beter aansluiten op de belevingswereld van burgers en beleidsmakers. Voer vervolgonderzoek uit om toekomstig pensioenbeleid te richten op nettovervangingsratio's in plaats van bruto vervangingsratio's.

- 1 Voer maatregelen op verschillende beleidsterreinen in, zoals maatregelen uit het arbeidsmarktpakket, de Wet toekomst pensioenen, en maatregelen rond de woningmarkt. Deze kunnen er (zowel direct als indirect) aan bijdragen dat meer groepen een adequaat pensioen opbouwen.

- 4 Vereenvoudig het pensioenstelsel en beperk het aantal regelingen voor groepen die relatief veel pensioen opbouwen. Schaf daarom het nettopensioen en de nettolijfrente af.

- 2 Monitor de pensioensituatie van bepaalde groepen nauwlettend. Verschillende ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op de mate van pensioenopbouw en wanneer bepaalde groepen langdurig te weinig pensioen opbouwen kunnen de consequenties groot zijn.

- 5 Start met betere informatievoorziening over pensioen. De maatregelen richten zich op werkgevers ten behoeve van hun werknemers en op zelfstandigen. De betere informatievoorziening bestaat uit het inzichtelijk maken van de werkgeversbijdrage op de loonstrook en het informeren van ondernemers via de KvK over het pensioen.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
	TK brief Kamerbrief	Aanbieden aan TK Aanbieden aan TK
1	IBO pensioenopbouw in balans	Aanbieden aan TK
2	Bijlage 2. Eindrapport Focusgroepen IBO Pensioenopbouw in balans	Aanbieden aan TK
3	Bijlage 3. Biesenbeek et al. (2024) Toereikendheid van pensioenen	Aanbieden aan TK
4	Bijlage 4. Omkeerregel in beeld	Aanbieden aan TK
5	Bijlage 5. Fichebundel IBO Pensioenopbouw in balans	Aanbieden aan TK

Datum

24 juni 2024

Onze referentie

2024